

КРУГЛЫЙ СТОЛ «КНР В СТРУКТУРЕ ГЛОБАЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ»

АСАБЛІВАСЦІ І ФАКТАРЫ ГАНДЛЁВА-ІНВЕСТЫЦЫЙНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА ЕЎРАПЕЙСКІХ КРАІН З МАЛОЙ ЭКАНОМІКАЙ ЦЭНТРАЛЬНАЙ І ЎСХОДНЯЙ ЕЎРОПЫ І КІТАЯ

К. С. Бацяноўская

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт,

пр.Незалежнасці, 4, 220030, г. Мінск, Беларусь, e-mail: batsianouskaya@bsu.by

У артыкуле выдзелены асаблівасці і фактары гандлёва-інвестыцыйнага супрацоўніцтва еўрапейскіх краін з малой эканомікай Цэнтральнай і Усходняй Еўропы і Кітая, абгрунтавана ўзмацненне ролі Кітая ў гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы; выяўлены прыярытэты галіны інвестыцыйна-інавацыйнага супрацоўніцтва Кітая і еўрапейскіх краін з малой эканомікай. Выяўлены пазітыўныя наступствы кітайска-еўрапейскага інавацыйна-інвестыцыйнага супрацоўніцтва для еўрапейскіх краін.

***Ключавыя словы:** еўрапейскія краіны з малой эканомікай; інвестыцыі; гандлёва-інвестыцыйнае супрацоўніцтва.*

FEATURES AND FACTORS OF TRADE AND INVESTMENT COOPERATION BETWEEN EUROPEAN COUNTRIES WITH A SMALL ECONOMY OF CENTRAL AND EASTERN EUROPE AND CHINA

K. S. Batsianouskaya

Belarusian State University,

Niezaliežnasci Avenue, 4, 220030, Minsk, Belarus, e-mail: batsianouskaya@bsu.by

The article highlights the features and factors of trade and investment cooperation between European countries with a small economy of Central and Eastern Europe and China, justifies the strengthening of China's role in trade and economic cooperation between Central and Eastern Europe; identified priority sectors of investment and innovation cooperation between China and European countries with a small economy of CEE.

The positive consequences of the Chinese-European innovation and investment cooperation for European countries are revealed.

***Keywords:** countries with a small economy; investment; trade and investment cooperation.*

Кітай мае амаль тысячагадовую гісторыю камерцыйных узаемадзеянняў з Еўропай праз старажытную сетку гандлёвых шляхоў першапачатковага Шаўковага шляху. За апошнія 30 гадоў у эканоміцы Кітая і Цэнтральнай і Усходняй Еўропы адбыліся значныя змены і прыкметны зрух у іх эканамічным росце.

Разгледзім асаблівасці гандлёва-інвестыцыйнага супрацоўніцтва еўрапейскіх краін з малой эканомікай ЦУЕ і Кітая.

Асноўны ўклад у фарміраванне тавараабароту ўсходнееўрапейскіх краін з малой эканомікай і Кітая ўносіць імпорт тавараў (як і для Рэспублікі Беларусь) (табл. 1, 2). Для Чэхіі (на долю Кітая прыпадае — 10 % усяго імпарту), Венгрыі (8 %), Польшчы (11 %) Кітай займае другое месца пасля Германіі па імпарце тавараў, для Румыніі — 4 месца (6 % імпарту). Гэта сведчыць аб дастаткова высокай ролі Кітая ў знешнегандлёвых сувязях краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы асабліва у параўнанні з іншымі еўрапейскімі краінамі з малой эканомікай, нягледзячы на арыентацыю на ўнутрырэгіянальны гандаль, паколькі на гандаль краін ЦУЕ (экспарт і імпорт) за межамі ЕС прыпадае менш за 29 %, а на гандаль унутры ЕС больш за 70 %.

Адзначым, што Польшча па паказчыку насельніцтва і ўкладу ў агульны ВУП адносіцца да краін з вялікай эканомікай, а ў параўнанні яе ВУП з ВУП ЗША — да краін з малой эканомікай [2].

Трэба адзначыць, што экспарт тавараў у Кітай мінімальны ў параўнанні з імпартам, бо многім еўрапейскім вытворцам даволі складана выйсці на кітайскі рынак. Звернем увагу на Венгрыю, бо яна з'яўляецца гандлёвым цэнтрам для кітайскіх тавараў у ЕС, значная частка гэтых тавараў адразу ж экспартуецца ў іншыя члены ЕС.

Па-за межамі ЕС Кітай з'яўляецца найбуйнейшым партнёрам Венгрыі, паколькі гандлёвыя адносіны імкліва развіваюцца на працягу многіх гадоў. З пункту гледжання Кітая, Венгрыя з'яўляецца трэцім па велічыні партнёрам у рэгіёне пасля Польшчы і Чэхіі. Каля 50 % венгерскага экспарту складаюць машынабудаўнічыя тавары і каля 60 % кітайскага экспарту ў Венгрыю таксама машынабудаўнічыя тавары.

Разгледзім асаблівасці кітайскіх інвестыцый ў краіны ЕС: да 2004 г. прамых інвестыцый з Кітая ў Еўропу практычна не паступала. З 2008 г., калі Еўропа стала часткай нацыянальнай «палітыкі выхаду за мяжу» («走出去»), усё больш дзяржаўных прадпрыемстваў, а таксама некаторых прыватных кампаній пачалі інвеставаць у краіны ЕС.

Пачынаючы з 2008 г. рост інвестыцый звязаны з еўрапейскімі інфраструктурнымі праектамі, якая расце цікавасцю кітайскіх інвестараў да сектараў нерухомасці, харчавання і фінансавых паслуг. Найбольшай папулярнасцю сярод кітайскіх інвестараў карыстаюцца здзелкі ў прамысловых галінах. Сярод іншых ключавых сектараў — інфармацыйныя і камунікацыйныя тэхналогіі, энергетыка, ахова здароўя, хімічная прамысловасць і вытворчасць тэхналогій.

Таблиця 1

**Імпарт товару європейських країн
з малої економіки з Китаю, 2021 г.**

Країна	Млн євра	Доля Китаю у імпорте товару не з країн – ЕС (за межами ЕС), %	
Нідерланды	110 420	29,3	
<i>Польща</i>	31 121	31,9	
Бельгія	24 785	14,9	
<i>Чехія</i>	18 561	39,4	
Швеція	10 787	20,5	
<i>Венгрія</i>	9849	28,5	
Данія	8570	25,4	
Австрія	7902	18,0	
Ірландія	6992	11,2	
<i>Румунія</i>	6198	22,9	
<i>Словенія</i>	5871	27,4	
Греція	5009	16,0	
Португалія	3889	17,8	
<i>Словакія</i>	3581	18,7	
Фінляндія	3361	15,2	
<i>Балгарія</i>	2107	13,7	
Літва	1595	13,0	
<i>Хорватія</i>	1036	13,8	
Естонія	922	16,5	
Латвія	861	15,5	
Кіпр	426	14,0	
Мальта	298	12,2	
Люксембург	284	11,8	

К р и н і ц а: [1].

У 2021 г. вядучымі галінамі для кітайскіх інвестыцый у Еўропе сталі спажывецкія тавары і паслугі і аўтамабілебудаўненне, гульнявая індустрыя (напрыклад, кампанія *Tencent* набыла кантрольныя пакеты акцый шведскіх гульнявых кампаній *Stunlock Studios* і *Fatshark*). У той час як Нідэрланды, Вялікабрытанія і Германія — вядучымі атрымальнікамі кітайскіх ПЗІ ў Еўропе.

**Экспарт тавараў еўрапейскіх краін
з малой эканомікай з Кітая, 2021 г.**

Краіна	Млн еўра	Доля Кітая ў экспарце тавараў ЦУЕ па-за блокам/за межы ЕС, %	
Нідэрланды	15 906	7,3	
Ірландыя	11 006	11,1	
Бельгія	8029	5,2	
Швецыя	6654	9,0	
Данія	5963	11,9	
Аўстрыя	4869	9,2	
Фінляндыя	3639	12,0	
Польшча	3064	4,3	
Чэхія	2462	6,6	
Славакія	2185	12,8	
Венгрыя	1643	6,2	
Балгарыя	1116	9,8	
Румынія	908	4,6	
Грэцыя	712	3,9	
Партугалія	686	3,8	
Славенія	448	2,9	
Літва	228	1,6	
Люксембург	224	8,3	
Эстонія	195	3,2	
Латвія	162	2,5	
Харватыя	89	1,5	
Мальта	61	4,5	
Кіпр	52	2,2	

Крыніца: [1].

Сярод прыярытэтных для кітайскіх інвестыцый галін у краінах ЦУЕ вылучаюцца: у Польшчы — аўтамабілебудаванне, тэхналагічны сектар, лагістыка, хімічная прамысловасць, камерцыя, транспарт, электроніка, металургія, ІКТ, турызм, ахова здароўя, нерухомасць, сельская гаспадарка, фінансы і інш.; у Венгрыі — аўтамабілебудаванне, электроніка, ІКТ, транспарт, камерцыя, бізнес-паслугі, у хімічная прамысловасць, авіяцыя,

логістыка, вытворчасць, кансалтынг, адукацыя, інвеставанне; у Чэхіі — аўтамабілебудаванне, электроніка, сельская гаспадарка, сектар забаў, нерухомасць, авіяцыя, турызм, медыя, ахова здароўя; у Румыніі вытворчасць, сельская гаспадарка, аўтамабілебудаванне, энергетыка.

Да станоўчых фактараў кітайска-еўрапейскага інвестыцыйнага супрацоўніцтва для еўрапейскіх краін можна аднесці наступнае: стварэнне або захаванне працоўных месцаў, прыцягненне дадатковых грашовых рэсурсаў для кампаній і ўзаемадзеянне з кітайскім рынкам, які імкліва развіваецца; сумесныя даследаванні і распрацоўкі паміж кампаніямі ЕС і Кітая садзейнічаюць адаптацыі прадуктаў і паслуг да патрабаванняў спажывцоў кітайскага рынку, магчымасць выкарыстання кітайскага чалавечага патэнцыялу і доступ высокатэхналагічным прамысловым кластарам.

Імкненне Кітая да асваення магчымасцей сусветнага рынку, павышэння свайго бізнес-патэнцыяла, а таксама да набыцця перадавых тэхналогій і кіраўніцкіх ноу-хау, дыверсіфікацыя партфеля інвестыцый і зніжэнне рызыкі з'яўляюцца асноўнымі матывамі для інвэсціравання КНР у еўрапейскія краіны.

Нягледзячы на імклівы рост і пашырэнне ўплыву на еўрапейскім рынку, шэраг кітайскіх кампаній сутыкаюцца з цяжкасцямі, што звязана з праблемамі адаптацыі не толькі да іншай бізнэс-мадэлі, але і да зусім іншага палітычнага, сацыяльнага і эканамічнага асяроддзя.

Вяяўлена, што сярод фактараў, якія перашкаджаюць інвестыцыйнаму супрацоўніцтву (у другім паўгоддзі 2021 г. назіралася скарачэнне аб'ёму выходных зліццяў і паглынанняў у Кітаі), з'яўляюцца эканамічная нявызначанасць, строгае рэгулятарнае асяроддзе, узмацненне нагляду за кітайскімі інвестыцыямі, асабліва ў тэхналагічным і інфраструктуры жорсткія меры мытнага кантролю ва ўмовах пандэміі COVID-19. Паказана, што ўзмацненне кантролю з боку замежных рэгулюючых органаў таксама паслужыла адной з прычын, па якой Кітай засяродзіўся на стварэнні ўнутраных альтэрнатыв і павялічыў аб'ём M&A здзелак на ўнутрыдзяржаўным рынку[4].

БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ СПИСОК

1. China—EU — international trade in goods statistics [Electronic resource] // European Commission. — Mode of access: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=China-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Trade_with_China_by_Member_State. — Date of access: 03.09.2022.

2. Страны с малой экономикой в условиях интеллектуализации, дигитализации и экологизации / Е. Л. Давыденко [и др.]. — Минск, 2019. — 345 с.

3. The Full Data Set, Budapest, April 2021 / T. Matura [et al.] [Electronic resource] // Central and Eastern European Center for Asian Studies. — Mode of access: <https://www.china-cee-investment.org/the-dataset>. — Date of access: 01.09.2022.

4. Li, C. M&A Report 2022: China / C. Li [Electronic resource] // IFRL. — 23.03.2022. — Mode of access: <https://www.ifrl.com/article/2a6470zkugxoksoxq483k/m-a-report-2022-china>. — Date of access: 01.09.2022.

ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЕ ИНСТИТУТЫ АСЕАН В КИТАЕ

Ван Лэпин

*Белорусский государственный университет,
пр. Независимости, 4, 220030, г. Минск, Беларусь, e-mail: 893044459@qq.com*

Си Цзиньпин неоднократно предлагал планы по развитию концепции «общества единой судьбы человечества». Эти национальная стратегия открыла широкие перспективы для сотрудничества между Китаем и странами АСЕАН. В последние годы экономические и торговые отношения между Китаем и странами АСЕАН развиваются очень быстро, а промышленные ресурсы обеих сторон в значительной степени дополняют друг друга. Китай географически близок к странам Юго-Восточной Азии, и с 1950-х гг. в Китае были созданы академические институты для изучения стран региона. В этой статье представлены китайские институты, изучающие страны АСЕАН, и анализируется статус-кво исследований АСЕАН в рамках инициативы «Один пояс, один путь».

Ключевые слова: АСЕАН; Китай; исследовательский центр.

ASEAN RESEARCH INSTITUTES IN CHINA

Wang Leping

*Belarusian State University,
Niezaliežnasci Avenue, 4, 220030, Minsk, Belarus, e-mail: 893044459@qq.com*

Xi Jinping has repeatedly proposed plans to build a community with a shared future for mankind, and these national strategies have opened up broad prospects for cooperation between China and ASEAN countries. In recent years, the economic and trade relations between China and ASEAN countries have developed rapidly, and the two sides are highly complementary in terms of industrial structure. China is geographically close to Southeast Asian countries. Since the 1950s, China has established academic institutions to study Southeast Asia. This article brings together Chinese institutions that study ASEAN countries and analyzes the current status of ASEAN studies under the Belt and Road Initiative.

Keywords: ASEAN; China; Research Center.

АСЕАН расположена в ключевом районе «Морского Шелкового пути» и является важной зоной продаж продукции и инвестиций для Китая. С древних времен Китай и АСЕАН были географически близки и имели переплетенные интересы, что делало их естественными партнерами. В Китае был создан ряд соответствующий